

Nyikos Bettina, joghallgató, demonstrátor

Pécsi Tudományegyetem

Állam-és Jogtudományi Kar

Alkotmányjogi Tanszék

A jogalkotási követelmények érvényesülésének egyes aspektusai a helyi rendeletek szervezeti és működési szabályainak tükrében¹

I. Bevezetés

Jogalkotással kapcsolatos hibák központi szinten is jelen vannak, azonban ezek az anomáliák, pontatlanságok helyi önkormányzatok szintjén sokkal szélesebb körben megtalálhatóak. A jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII.14.) IRM rendelet (továbbiakban: JsZR.) 2010 március 1-jén történő hatályba lépése, illetve a jogalkotásról szóló 2010. évi CXIII. törvény (továbbiakban: Jat.) 2011 január 1-jén történő hatályba lépését követően szigorodtak a jogalkotásra vonatkozó követelmények. Ebből következő, hogy e jogszabályok a jogszabályalkotóktól, illetve a jogszabály-előkészítőktől, mint például a jegyzőktől még nagyobb koncentrációt és precizitást követeltek meg valamennyi rendelet alkotása tekintetében.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: MötV.) 43. § (3) bekezdése alapján „a képviselő-testület az alakuló vagy az azt követő ülésen e törvény szabályai szerint megalkotja vagy felülvizsgálja szervezeti és működési szabályzatáról (továbbiakban: SzMSz) szóló rendeletét.”² Írásomban egyes települések SzMSz-ét szeretném vizsgálni a tekintetben, hogy mennyiben tartják be a Jat. és a JsZR. jogszabályok egyes tipikus tartalmi és formai követelményeit egy-egy példával illusztrálva. Az említett jogszabályoknak való megfelelést számos jogalkotó abszolút feles-

legesnek, csupán formálisnak tartja, amelyből következik az, hogy egyes magától értetődő szabályokat sem tartanak be, melyek azonban egy kis odafigyeléssel kiküszöbölhetőek lehetnek volna. Ennek oka leggyakrabban a jogalkotó hanyagsága, azonban előfordulhat az is, hogy az internetes felületre történő feltöltések közben elcsúszik 1-1 szakasz, bekezdés, melyek nyilván nem a slendrián mentalitásra vezethetőek vissza, és csak formai, formázási hibát jelentenek.

II. Leggyakrabban előforduló jogalkotási hibák

1. Rendelet megjelölése

Az önkormányzati rendeletek megjelölésére az JsZR. mellékletének 2.3.4 pontját kell alkalmazni, amely *a rendelet megalkotójának teljes megjelölését követően a következőképpen alakul:*

.../... .

(...) *önkormányzati rendelet*

Ezzel szemben számos SzMSz megjelölésében, ettől eltérő megoldással találkozhatunk. Ilyen például „Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlésének 4/2013 (II.25.) önkormányzati rendelete Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése Szervezeti és Működési Szabályzatáról”³, ahol ugyanis az év után elmaradt a pont.

A JsZR. egyértelműen szemlélteti a megjelölés módját, amelyből következik, hogy nincs helye rövidítésnek sem. Legénd Község SzMSz-ében a következő megjelölést alkalmazták: „Legend Község Önkormányzat Képviselő-testületének 11/2014. (XI.28.) önk. rendelete a Szervezeti és Működési Szabályzatról”⁴.

Néhány helyi rendeletben viszont kiegészítik a rendelet megjelölését követő „számú”

¹ A tanulmány az Igazságügyi Minisztérium jogász-képzés színvonalának emelését célzó programja keretében valósult meg.

² A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 43. § (3) 2016/2

3

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh5eg0ed5dr8eo5dt0ee1em8cj5bx0cb1cd6ce3cd8cd3b>

4

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh7eg4ed1dr6eo9dt8ee7em4cj5ce4ca5bx4bw3cc6g>

kifejezéssel, amely szintén tilos. Ez például a következőképp alakul: „Tibolddaróc Község Önkormányzata Képviselő-testületének 9/2013.(VII.19.) számú önkormányzati rendelete a Községi Önkormányzat és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló, a 8/1995.(XI.30.), a 6/1999.(V.07), a 9/2002.(XI.04.), a 7/2003.(VII.02.), a 7/2006.(X.12.) és a 9/2010.(X.13.) rendelettel módosított 7/1995.(IX.11.) számú rendelete módosításáról.”⁵ Ez esetben azonban a rendelet fajtájának megjelölése is helytelen.

Találkozhatunk olyan megjelöléssel is, ahol a jogalkotó szervet nem megfelelően tüntették fel. „Önkormányzat Képviselő-testületének 8/2013.(V.28.) önkormányzati rendelete Szervezeti és Működési szabályzat”⁶ A megjelölésből nem derül ki, hogy melyik település (Szuha) önkormányzatának képviselő-testülete alkotta, illetve nyelvtanilag is értelmetlen. Az ilyen esetek gyakran az internetes felületre való feltöltési problémákra vezethetőek vissza, melyet mint már kiemeltem, nem feltétlen a jogalkotó „nemtörődömségre” vezethetőek vissza.

Nagylók Község rendeletében többféle hibát is találhatunk. Egyrészt az évszám után nincs pont, másrészt pedig a nap után dupla pontot tesz, illetve az önkormányzati rendelet után felesleges szerepeltetni ismételt az önkormányzat kifejezést, hiszen már egyszer hibátlanul megjelölte. A rendelet a következő módon néz ki: „Nagylók Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 12/2014 (XI.24.) önkormányzati rendelete az önkormányzat szervezeti és működési szabályzatáról”⁷. Úgy gondolom az utóbbiak olyan hibák, amelyek egy alapos ellenőrzéssel egyszerűen kiküszöbölhetőek lennének.

5

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh1eg8ed9dr4eo9dt6ee7em0cj3bx2bx7bx4bx7ce2n>

6

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh0eg3ed2dr7eo0dt9ee8em7cj0ce3ca8bx5cb2ca3j>

7

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh2eg1ed0dr3eo6dt9ee4em1cj6cd9ce6cc1bz4bw3l>
2016/2

2. Preambulum

A Jszr. 51. § (1) bekezdése függvényében az önkormányzati rendelet preambulumban nem tartalmazhat. Azonban számos helyi rendelet esetében találkozhatunk preambulumokkal. A Jszr. 51. § (1) bekezdés szerint a preambulumban a jogszabály normatív tartalommal nem rendelkező logikai egysége, amely Alaptörvényben megjelölt törvényhozási tárgykörben megalkotni kívánt törvényben alkalmazható. (2) Az Alaptörvényben megjelölt törvényhozási tárgykörben megalkotni kívánt törvény preambulumban tartalmaz. (3) A preambulumban ismertetendő a szabályozás előzménye, indoka és célja, valamint rögzíthető olyan elvi, elméleti tétel, amelyet a törvénytervezet szakaszaiban a normatív tartalom hiánya miatt nem lehet rendezni. Preambulum – mint ahogy az előzőekből is következik – csak törvényt alkalmazható (és Alaptörvény-módosítás tervezetében). A rendelet bevezető részt tartalmaz, amely szintén nem rendelkezik normatív tartalommal. A bevezető rész a jogszabály megalkotásához szükséges – a vonatkozó alcímben meghatározott – érvényességi kellékek felsorolását és a jogalkotás aktusára utaló kifejezést foglalja magában.

Preambulumban alkalmaztak például az alábbi SzMSz-ben: „Sóskút Község Önkormányzat Képviselő-testületének 10/2014.(XI.25.) önkormányzati rendelete a Képviselő-testület Szervezeti és Működési Szabályzatáról”⁸. A preambulumban a következőket tartalmazta: „A Magyarország Országgyűlése az Alaptörvényben rögzítette a helyi önkormányzatok legfontosabb jogait és kötelezettségeit.

A település választópolgárainak közösségét megilleti a helyi önkormányzás joga. A helyi önkormányzás a választópolgárok közösségét érintő helyi közügyek önálló, demokratikus intézése, a helyi közhatalomnak a lakosság érdekében való gyakorlása.

8

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh0eg1ed8dr7eo4dt9ee6em5cj6cd1by0cb1cb2bz1j>

A választópolgárok a helyi önkormányzást az általuk választott képviselő-testület útján, illetőleg helyi népszavazással gyakorolják.

Mindezeket alapul véve, Sóskút község önkormányzata önállóan, szabadon, demokratikus módon, széles körű nyilvánosságot teremtve intézi a település közügyeit, gondoskodik a közszolgáltatásokról, a helyi hatalom önkormányzati típusú gyakorlásáról.

A képviselő-testület szabályzatában működésének elveként szögezi le, hogy a Képviselő-testület működése kizárólag demokratikus alapon történhet és a képviselők Sóskút község egészének érdekét szem előtt tartva Sóskút lakosait szolgálják.

A képviselő-testület fenti elvekkel és célkitűzésekkel összhangban, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) és d) pontjaiban kapott felhatalmazás alapján a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.) rendelkezései szerint szervezeti és működési rendjére (a továbbiakban: SZMSZ) a következő rendeletet alkotja:

A preambulum szövegéből kitűnik, hogy alapvető jogokat, kötelezettséget tartalmaz, melyeket más-más törvényekben megtalálhatunk. A jogforrási hierarchiából is következik alkalmazásuk, következésképpen szükségtelen ezekre utalni.

Hasonló módon találkozhatunk preambulummal Bogyiszló 7/1997.(IV.17.) SzMSZ-ében is.⁹ „Bogyiszló község megalapításának pontos idejét nem tudjuk ugyan, de a krónikák szerint legalább 1.100 éve lakott település. Bogyiszló elnevezés eredetileg személynév volt, Árpád-házi Vazul öccsét, Szár László fiát nevezték Bonuzlónak, amely később „Bogyiszló”-vá alakult. Bogyiszló több más környező településsel együtt a honfoglalás után Árpád vezér családjáé lett, majd egyházi birtok volt és a cisztercita szerzetesek tulajdonába

került. A török kiűzése után a település a Kalocsai Érsek birtoka lett egészen a jobbágyok felszabadításáig. A falu érdekessége, hogy a Duna kanyarulatai miatt a középkor elején Bodrog, majd Solt, később Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyéhez tartozott, mint a Duna-Tisza között elhelyezkedő település. A XIX. századi nagy Dunaszabályozások után került csak a község 1854-ben a Dunántúlra, miután a régi Duna kanyargós medrét kiegyenesítették. 1931. január 1-i hatállyal került Bogyiszló Tolna vármegyéhez, mint nagyközség, és oda tartozik a mai napig is. A járások megszűnéséig, 1971-ig falunk a Szekszárdi járásba tartozott. Hivatalos neve: Bogyiszló. Bogyiszló lélekszáma az 1990. évi népszámlálás alapján 2504 fő, (ideiglenes lakos 80 fő) volt.”

Úgy gondolom egy szervezeti- és működési szabályzatban a község nevének kialakulására, illetve történelmi múltjára felesleges kitérni, abszolút nem kapcsolódik a rendelet normatív tartalmához.

Azonban az olyan eseteket is kiemelhetjük a helyi rendeletek tekintetében, ahol akár indokolt is lehetne a preambulum alkalmazása (amennyiben a JsZR. ezt lehetővé tenné); ilyenek a kitüntetések, kitüntető címek például díszpolgári kitüntetések. Úgy gondolom, ez esetben megállná a helyét az imént említett rész.

3. Fejezetek jelölése

A JsZR. 40. § (2) bekezdése alapján, „a fejezetet megjelölése - az alábbi sorrendben –

- a) a fejezetnek a pozitív egész számokból képzett sorszámát római számmal,*
- b) a szerkezeti egység típusának megnevezését nagy kezdőbetűvel és*
- c) a fejezet címét nagy kezdőbetűvel foglalja magában.*

Továbbá e jogszabály 1. melléklet 3.2 pontjában is kitér a fentiek jelölésére, amely a következőképp alakul: „{a fejezet pozitív egész számokból képzett száma római számmal}. **Fejezet** {A fejezet címe nagy kezdőbetűvel}”

⁹

Az alábbi helyi rendeleteknek nem sikerült ezeknek a követelménynek megfelelni. Ilyennel találkozhatunk Bakháza Képviselő-testületének 3/2015. (II. 12.) SzMSz-ében¹⁰, ahol ugyanis kettő darab harmadik fejezetet láthatunk és az ötödik fejezet hiányzik. Megjelölés a következő módon alakult:

- a) „I. FEJEZET ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK”
- b) „II. fejezet Az önkormányzat feladata, hatásköre, szervei”
- c) „III. fejezet A KÉPVISELŐ-TESTÜLET MŰKÖDÉSE”
- d) „III. FEJEZET A Képviselő-testület szervei”
- e) „IV. FEJEZET Az önkormányzat gazdasági alapjai”
- f) „VI. FEJEZET Záró rendelkezések”

„Besenyőd Község Önkormányzata Képviselő-testületének 11/2014. (X. 17.) önkormányzati rendelete Besenyőd Község Önkormányzata és Szervei Szervezeti Működési Szabályzatában”¹¹ sem sikerült eleget tenni a követelményeknek, hiszen kettő darab második fejezettel találkozhatunk, illetve a szerkezeti egységek minden egyes betűjét nagy betűvel jelölték, amely szintén jogszabályba ütközik.

- a) „I. Fejezet ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK”
- b) „II. Fejezet AZ ÖNKORMÁNYZAT SZERVEI, AZ ALPOLGÁRMESTER ÉS A BIZOTTSÁGOK”
- c) „II. Fejezet A KÉPVISELŐ-TESTÜLET MŰKÖDÉSE”
- d) „III. Fejezet ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK”

Sárszentmihály Község 13/2014.(X.18.) SzMSz-ében¹² viszont a fejezet szó, hiányzik

a szerkezeti egységek feltüntetése során. „I. ÁLTALÁNOS RENDELEKEZÉSEK” és így tovább folytatja jelölést.

Azonban arra is találhatunk példát, amikor elvetik a szerkezeti egységek római számokkal, illetve fejezetekkel történő tagolását. Ezzel a megoldással találkozhatunk Szögliget Község 2/2015. (II.25.) önkormányzati rendeletében¹³ is. A tagolás csupán sorszámokkal történik, amely a JsZR. szerint megengedhető (mivel ez alcímekre történő tagolás), azt azonban nem engedi a jogszabály, hogy a záró rendelkezést is beszámozzák, hiszen a JsZR. 40. § (3) bekezdés úgy szól, hogy *ha a jogszabály tervezetében a fejezet a legmagasabb szintű szerkezeti egység, az utolsó fejezet címe: „Záró rendelkezések”. Következésképp nem lehet alpontként számozni.*

4. A szakaszok jelölése

A JsZR. 42. §-a értelmében „a szakaszok megjelölése - az alábbi sorrendben -

- a) a szakasz pozitív egész számokból képzett arab sorszámát és
- b) a § jelet foglalja magában.”

E simpla szabályozástól eltérő megvalósítás is létezik. Ilyen például Bárdudvarnok Község 6/2007.(IV.20.) önkormányzati rendelet¹⁴, amelyben az első hét szakaszt a következőképpen jelölték: 1.§. 2.§. 3.§. stb. (azaz a §-jel után is tettek pontot), majd elvétele még találkozhatunk a helyes jelöléssel is.

Kiemeli a jogszabály, hogy arab sorszámokból kell állnia a szakaszoknak, amely ugyebár egymást követő folyamatosan növekvő számozást jelent. Gánt Község 8/2014. (XI. 3.) SzMSz-ében¹⁵ ez nem valósult meg maradéktalanul, ahol ugyanis a harmadik szakasz kimaradt.

¹⁰

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh8eg7ed8dr7e08dt7ee8em5cj0cf9cb2cb7cf8bw1b>

¹¹

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh5eg6ed5dr2e09dt2ee1em0cj5cf8ce3bx2ca5cb8o>

¹²

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh8eg9ed6dr9e04dt3ee6em1cj8cc5cf8ca9by2by1k>
2016/2

¹³

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh4eg3ed8dr5e04dt9ee6em1cj0bx9bx0cf7b4cd5cd4j>

¹⁴

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh1eg6ed3dr6e03dt0ee9em6cj5bz0cd9bx2ce3bw8g>

¹⁵

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh2eg5ed8dr5e06dt5ee0em3cj2cd1bw6bw5cb2by7b>

A teljesség igénye végett még ennél a pontnál szeretném kiemelni az olyan eseteket ahol felváltva történik az, hogy a sorszámok és „§” jel között van szóköz, avagy nincs. Ilyennel találkozhatunk Sárpilis Község 8/2014. (XI.21.) rendeletében¹⁶. Azonban megjegyezném, hogy ez legyen a legapróbb hiba, amelyet elkövet az jogalkotó a rendelet alkotása során

5. A bekezdések jelölése

A Jszr. 44. § (4) bekezdése alapján „*a bekezdéseket szakaszonként újrakezdődően, egy-egy szakaszon belül pozitív egész számokból képzett, zárójelke közé foglalt arab számozással kell megvalósítani.*” A Jszr. az 1. mellékletében konkretizálja továbbá, hogy zárójelke alatt gömb zárójelet ért.

Valószínűleg rengeteg jogalkotó belesett abba a hibába, hogy nem nézte meg a jogszabály mellékletét, hiszen a zárójelke egész tárháza megtalálható a rendeletekben, illetve néhol a zárójel alkalmazása is mellőzött.

Erre példaként említhető Tamási Város Képviselő-testületének 19/2014. (XI.28.) SzMSz- e¹⁷, ahol ugyanis nem találkozhatunk gömbzárójeles jelöléssel, csupán sorszámokkal. 1. 2. 3. stb. – így követik egymást a szerkezeti egységek, azaz a pontok, amelyek betűvel jelölt pontokra tagolódnak.

Ezzel ellentétben Csécsé Község¹⁸ 3/2015. (II.26.) önkormányzati rendelet esetében változatos megjelölést alkalmaztak, amely a következő módon alakult a 11.§- on belül: „1. 2. 3. 4. (5)”.

A továbbiakban a gömbzárójeltől eltérő jelöléseket szeretném szemléltetni. Duszok

Község 15/2014. (XI.24.) SzMSz- ében¹⁹ találkozhatunk a következő jelöléssel: „1./ 2./ 3/„.

Hasonlóképpen Kazincbarcika 8/2013.(IV.19.) SzMSz- ében²⁰ is megtalálhatók az imént említett jelölések, viszont a 12. §- on belül a következő jelölést alkalmazta: „1/”.

Továbbá a már említett Sósút SzMSz-ében a felsorolt jelölések skáláját tarkítva a 3. sz. függelék keretében a következő jelölést alkalmazta: „1./ 2./ 3./ 4/”.

6. A pontok jelölése

a) A Jszr. 48. § (1) bekezdés értelmében „*a pontok a latin ábécé kisbetűivel és a „)” jellel vagy pozitív egész számokból képzett arab sorszámokkal jelölhetőek meg.*”

A helyi jogalkotás szintjén ez esetben is számos abszurd megoldással lehet találkozni, holott a Jszr. tisztán és érthető módon fogalmazza meg a könnyűnek tűnő követelményt. Azonban számos esetben találkozhatunk egy SzMSz-en belül eltérő megoldásokkal, amelyek egyértelműen a negligencia jelei. Az idők során a jogalkotók a pontok megjelölésére igen különböző formai megoldásokat alkalmaznak, ebből következtethetünk arra is, hogy számos jogalkotó hallomásból, rossz minta alapján készíti el az adott rendelet, hiszen ezek ellenőrzését célzó felügyelet, még nem elég fejlett ahhoz, hogy e tévedéseket maradéktalanul kiküszöbölje.

A pontok megjelölése tekintetében Kölked Község 14/2015. (XII.1.) önkormányzati rendeletének²¹ a 7. §-án belül a következőképp jelöli az alpontokat: „a. b. c. d. e. f. g. h. i.”. Ugyanezzel a megoldással a fentebb említ-

16

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh9eg4ed7dr8eo5dt6ee1em6cj9bx0bx1ca8cd3bx8cd7c>

17

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh1eg4ed3dr0eo5dt6ee5em0cj7bx8ce9ce8cf5ce4cd5h>

18

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh5eg4ed7dr8eo1dt6ee7em8cj7bx2bw7bx2ca1cc0cc1o>
2016/2

19

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh2eg9ed0dr5eo4dt9ee6em5cj0bx1cb0bz1by0bw1bx0i>

20

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh3eg8ed5dr4eo1dt0ee3em8cj5cf2cb3by4cb1f>

21

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh4eg1ed6dr9eo6dt5ee6em1cj4bx1bz0cc1ce2bz3bw4c>

tett Székesfehérvár SzMSz-ében is találkozhattunk.

Foktő Község 11/2014. (XI.7.) önkormányzati rendelete²² esetében az előbbi megoldást társítja a gömbzárójelhez: „a.) b.) c.)” stb.

Bakháza Község 3/2015. (II.12.) önkormányzati rendeletében²³ viszont mindegyik imént említett megoldással találkozhatunk, kiegészítve ezeket a következő jelöléssel: „a./ b./ c./” stb.

A fentiekől eltérő sajátos jelölést használ Sérsekszőlős Képviselő-testületének 12/2014.(XI.24.) önkormányzati rendelete, ahol egyébként a fenti megoldások is megtalálhatóak. Szerkezeti egységeit a következő jelöléssel látja el a 13. §-on belül: „a., b., c., d., e., f., g., h., i., j., k., l.”. Ezt követően még színesíti a variációk skáláját:

„4. Az írásbeli előterjesztés két részből áll.

5. az első résznek tartalmaznia kell:

aa./ a tárgyalandó témakör tárgyilagos és tényszerű bemutatását,

ab./ az előzményeket, különösen a témában hozott korábbi testületi döntéseket, azok végrehajtásának állását,

ac./ a jogszabályi felhatalmazást,

ad./ több döntési változat esetén az egyes változatok mellett és ellen szóló érveket, valamint a várható következményeket

ae./ a költségkihatásokat,²⁴

A már említett Bogviszló Község rendeletében is találkozhatunk szabálytalan jelöléssel a 12. §-on belül, amely a következőképp néz ki:

„A Képviselő-testület hatásköréből nem ruházható át:

a. rendeletalkotás;

b. szervezetének kialakítása és működésének meghatározása;

c. törvény által hatáskörébe utalt választás, kinevezés, megbízás;

d. a helyi népszavazás kiírása;

e. az önkormányzati jelképek, kitüntetések és elismerő címek meghatározása, használatuk szabályozása, valamint a díszpolgári cím adományozása;

f. intézmény, vállalat, gazdasági társaság alapítása, megszüntetése, vezetőinek kinevezése, ezen szervek átszervezése,

g. közterület elnevezése, emlékmű állítása;

h. a gazdasági program, a költségvetés megállapítása, döntés a végrehajtásukról, szóló beszámoló elfogadásáról;

i. a községi vagyon elidegenítése, vagy szerzése, az önkormányzati vagyonállag megváltoztatása, a községnek juttatott adományok el-, vagy el nem fogadása;

j. az önkormányzati haszonbérletek kötése;

k. hitelek felvétele, vagy adása, kötvény kibocsátás;

l. az önkormányzati tulajdonra vonatkozó bármilyen természetű tulajdon korlátozásoknak, szolgáltatásoknak, vagy zálogjogoknak az engedélyezése, valamint azok ingatlannyilvántartási bejegyzésére szolgáló engedélyek megadása;

m. rendelkezés az önkormányzat magánjogi követelésének elengedése, mérséklése ügyében, valamint a követelések iránt a per megindítására, vagy megszüntetésére, továbbá az önkormányzat perében kötendő egységek felett;

n. meghatalmazás adása a peres, illetve a nem peres ügyekben a község képviselőjére;

ny) rendelkezés az önkormányzatot érintő szerződésekkel és okiratokkal kapcsolatosan;

o a közösségi célú alapítvány és alapítványi forrás átvétele, illetve átadása;

p. önkormányzati társulás létrehozása, társuláshoz, valamint érdekképviselői szervezethez való csatlakozás;

²²

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh9eg0ed1dr8eo7dt0ee5em6cj7cd6cf3cc2ca5cf2i>

²³

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh2eg7ed6dr5eo2dt1ee2em9cj4cf7cb6cb1cf4bw9b>

²⁴

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh1eg8ed9dr4eo9dt8ee9em0cj3cd4bz7bx2bw1bx2n>

- q. megállapodás külföldi önkormányzattal való együttműködéséről, nemzetközi önkormányzati szervezethez való csatlakozás,
- r. hazai és külföldi önkormányzattal testvértelepülési kapcsolata felvétele;
- s. eljárás kezdeményezése az Alkotmánybíróságnál;
- sz) bíróságok népi ülnökeinek megválasztása;
- t. állásfoglalás megyei önkormányzati intézmény átszervezéséről, megszüntetéséről, ellátási, szolgáltatási körzeteiről, ha a szolgáltatás a települést is érinti.
- ty) Véleménynyilvánítás olyan ügyben, amelyben a törvény a községi önkormányzat álláspontjának a kikérését írja elő;
- u. Közfeladat önkéntes felvállalása, amit a törvény a képviselő-testület át nem ruházható hatáskörébe utal.
- v. A települési képviselő, a polgármester összeférhetetlenségi ügyében való döntés; az Ötv 33/A § (2) bekezdésének b) pontjában meghatározott hozzájárulással kapcsolatos döntés; a vagyonyilatkozási eljárásokkal kapcsolatos döntés.
- z) Amit a törvény képviselő-testület át nem ruházható hatáskörébe utalt.
- zs) A helyi kisebbségi önkormányzat részére A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII.tv. 27. §-ában foglaltaknak megfelelően díjmentesen biztosítja a testületi működés feltételeit, valamint Internet szolgáltatást.”²⁵

Látható, hogy a pontok nem egy vonalban követik egymást, egyik hol beljebb, hol kijebb helyezkedik, amelyek szövegszerkesztése hibákra utalnak. Illetve néhol betű után ponttal, illetve a jogszabálynak megfelelően gömbzárójellel sorakoztatják fel pontokat. Azonban ez esetben már a megjelölés fajtája is jogszabályba ütközik, hiszen a Jszt. 48. § (2) bekezdése szerint: *Több mint tízenöt elemű felsorolást csak pozitív egész számokból képzett arab sorszámokkal lehet megjelölni.* Továbbá megállapítható az is, hogy dupla betűket nem

szabályos a felsorolásba beépíteni. Ugyanakkor ez esetben kifogásolhatnánk, hogy a gy) pont hiányzik.

Tamási Város imént vizsgált SzMSz-ében²⁶ is találkozhatunk értelmetlennek tűnő jelölésekkel. Ilyen például a Humánpolitikai bizottságról szóló 39. §-a:

„h. a képviselő-testület átadott hatáskörében eljárva

- i. véleményezi az intézmények szerkezeti és működési szabályzatát, valamint házirendjét, amelyet bizottsági egyetértés esetén a polgármester hagy jóvá;
- ii. véleményezi az intézmények minőségirányítási programját, nevelési, illetve pedagógiai, továbbképzési továbbpedagógiai-művelődési programját, amelyet bizottsági egyetértés esetén a polgármester hagy jóvá;
- i. ellátja a testületi döntésekből adódó egyéb feladatokat.”

Megállapítható, hogy egyes szerkezeti egységek, pontok abszolút logikátlanul követik egymást, amelyek egyáltalán nem felelnek meg a jogszabálynak, s még csak esztétikailag sem nyújtanak egységes képet. Utóbbi rendeletben azonban a feltöltés során felmerült hibákkal is találkozhatunk, hiszen jó néhány helyen elcsúszott cím, illetve feltűnően nagyobb betűkkel van 1-1 fejezet jelölve.

b) A Jszt. 37. § (1) bekezdés alapján „a *Jogszabály tervezete jelöletlen szerkezeti egységet nem tartalmazhat.*” Tilos tehát a francia bekezdések alkalmazása, illetve egyéb pont, kör, négyzet segítségével történő felsorolás. Ezek mind jelöletlen szerkezeti egységnek számítanak. A felsorolt megoldások számos esetben egy-egy SzMSz-en belül is váltakoznak, esetenként valószínűleg szövegszerkesztési hibák, esetenként viszont vélhetőleg jogalkotási figyelmetlenség miatt.

25

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh8eg9ed0dr7e02dt9ee2em7cj2bx9bw8ce5ce2cd9by0h>
2016/2

26

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh1eg4ed3dr0e05dt6ee5em0cj7bx8ce9ce8cf5ce4cd5h>

Erre találhatunk példát Hódmezővásárhely megyei Jogú Város Közgyűlésének 21/2014. (XI.19.) önkormányzati rendeletében, ahol francia bekezdéseket alkalmaznak.

„A közgyűlési meghívónak tartalmaznia kell:

- az ülés helyét, időpontját,
- a javasolt fő napirendeket,”²⁷

Nagykónyi Község 5/2011. (IV. 29.) SzMSz-ében egy szakaszon belül kétfajta jelöléssel is találkozhatunk.

„19. § (2) (2) A képviselő-testület minősített többségű (a megválasztott képviselők több mint a felének) szavazata kell:

13. hitelfelvételhez, kötvénykibocsátáshoz,

- sürgősségi indítvány napirendre történő vételéhez,

- o minden olyan döntéshez, melynél a minősített többséget jogszabály vagy ezen rendelet írja elő.”²⁸

Ezen megoldásokon kívül számos esetben találhatunk francia bekezdések segítségével jelölt alpontokkal is e rendelet keretében.

Egyed Község rendeletében például a körrökkel ellátott felsorolási mód található.

„7. § (3) A testületi ülés meghívójának tartalmaznia kell:

- az ülés helyét és időpontját
- a napirendi javaslatot és azok előterjesztését
- a napirend zárt ülés keretében történő tárgyalását vagy arra szóló javaslatot.”²⁹

²⁷

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh6eg5ed6dr7e08dt5ee8em7cj6bx9cd4bx9cb6by9ce0f>

²⁸

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh5eg4ed5dr8e03dt8ee1em2cj3cc8cd5by2cd1bz4m>

²⁹

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh2eg3ed6dr9e08dt1ee8em7cj2cf5bw0bw7bw6cc3c>

2016/2

7. A rendelet kihirdethetősége

A Jat. 2. § (3) bekezdése szerint „A jogszabály hatálybalépésének időpontját úgy kell megállapítani, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre a jogszabály alkalmazására való felkészülésre”. Szoros összefüggést tapasztalhatunk a Jat. 7. §-ával, mely szerint „7. § (1) A jogszabályban meg kell határozni a hatálybalépésének napját, amely a jogszabály kihirdetését követő valamely nap lehet.

(2) Ha a szabályozás célja másként nem érhető el, a jogszabály hatálybalépésének napja a kihirdetés napja is lehet, ebben az esetben a hatálybalépés időpontját órában kell meghatározni, mely nem előzheti meg a kihirdetés időpontját”.

A rendeletek egyik legfontosabb része a kihirdetés, hiszen kardinális fontosságú az a jogalkalmazásban, hogy mit mikortól alkalmazunk. A kihirdetést a jogszabály érvényességi feltételének tekintjük, illetve a jogbiztonság egyik követelménye is. A kihirdetés dátumának megállapításának a jogszabály jelöléséből kell következnie. Azonban gyakran találkozhatunk olyan esetekkel, ahol a jogalkotó nem egyértelműen rendelkezik a kihirdetésről. A következő esetben például nem ugyanaz a nap szerepel a rendelet megjelölésében, mint ami a kihirdetés dátuma.

„Ópusztaszer Önkormányzat Képviselő-testületének 6/2015. (VII.09.) önkormányzati rendelete az Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról”³⁰ A rendelet kihirdetve: Ópusztaszer, 2015. július 10. Okkal merülhet fel bennünk a kérdés, hogy vajon melyik napon hirdették ki a rendeletet?

Találkozhatunk olyan esettel is, ahol a záró rendelkezésben nem határozzák meg sem az aláírás dátumát, sem azt, hogy mikor hirdették ki, amely nem számít szabálytalanságnak, hiszen a jelölésből kitűnik. Ezzel az esettel találkozhatunk Kondorfa Község Önkormányzat Képviselő-testületének 9/2007. (VII.30.)

³⁰

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh0eg3ed2dr3e08dt1ee2em1cj0bx9bx2cd3bw4ce1ce0g>

önkormányzati rendeletében.³¹ A záró rendelkezés csupán a következőket tartalmazta:

46. § (1) E Rendelet a kihirdetése napján lép hatályba, hatályba lépésével egyidejűleg a többször módosított Kondorfa Község Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 9/2003. (IV. 30.) Ök. rendelet hatályát veszti.

(2) A Rendelet kihirdetéséről a körjegyző gondoskodik.

A Jat. lehetőséget ad arra, hogy egy jogszabály a kihirdetés napján lépjen hatályba, ekkor azonban a hatálybalépés időpontját órában kell meghatározni, ami ez esetben nem valósult meg. Számtalan olyan rendelettel találkozhatunk, ahol nem a hatálybalépés időpontját határozzák meg órában, hanem a kihirdetését. Például Boba község képviselő testületének 10/2014 (X.20.) szervezeti és működési szabályzatában tapasztalhatjuk. „Kihirdetve: Boba, 2014. október 20. 16 óra 20 perckor.”³² Azonban ez esetben a hatálybalépés pontos időpontját is megadták. Továbbá van olyan eset is, ahol jelzik, hogy a rendelet a kihirdetés napján lép hatályba, majd a pontos időt a kihirdetésben jelölik meg nem a hatálybalépésnél. Ezzel az esettel találkozhatunk Böhönye Község Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2015. (XII.1.) SzMSz-ében. „A rendelet kihirdetésének napja: 2015. december 1. 15.00 óra.”³³

Összegzés

A fent említett rendeletek számos helyen

sértik a JsZR., ebből következően a Jat. rendelkezéseit is. A Jat. egyértelműen meghatározza, hogy a jogszabályoknak meg kell felelnie az Alaptörvényből eredő tartalmi és formai követelményeknek, illeszkedniük kell a jogrendszer egységébe, illetve meg kell felelni a nemzetközi jogból és az európai uniós jogból eredő kötelezettségeknek, és nem utolsósorban meg kell felelni a jogalkotás szakmai követelményeinek is.

A tanulmányból látható, hogy a jogalkotási hibák repertoárja igen széleskörű. Egy-egy jogszabályi követelményhez számtalan jogalkotói hibát lehet társítani. A variációk véleményem szerint, onnan származtathatók, hogy a helyi jogalkotás, jogalkalmazás sokszor hallomásból, illetve rossz minta alapulvételével történik. A fent említett jogalkotási hibák, kiküszöbölhetőek lehetnének, ha a jogalkotók egy-egy rendelet elkészítése során, a Jat. és JsZR. jogszabályokat tekintenék az etalonnak. Azonban napjainkban a jogalkotás jelentősen felgyorsult, ebből következően a jogalkotók számtalan esetben kerülhetnek olyan helyzetbe, hogy lényegesen, a szükséges időtől kevesebb időintervallum áll rendelkezésre. Következésképpen ekkor már az ellenőrzés sem olyan alapos, mint elvárható, és valószínű, hogy az előzetes hatásvizsgálat sem volt megvalósítható. Az említett hibák tehát, úgy gondolom, hogy kiküszöbölhetőek lehetnek volna egy kis odafigyeléssel, esztétikai áttekintéssel, precizitással. Fontos tehát, hogy olyan rendeleteket alkossanak, melyet maguk a címzettek is komolyan vesznek, hiszen esszenciális jelentőségű, hogy a már megfogalmazott rendelkezések betartására, illetve alkalmazására is sor kerüljön.

³¹

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh1eg6ed7dr0eo5dt0ee1em4cj3bx2ce3bx6cf5bx2cb3g>

³²

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh6eg1ed2dr5eo2dt3ee8em3cj6bx3cb4cc9ce6cb3cf0p>

³³

<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh4eg5ed2dr5eo0dt5ee6em1cj0bx5bz2cb1bx4bx9ca6l>
2016/2